40. évfolyam, 2. szám — Ára 20 fillér. — Celldömölk, 1944. január 8.

Kemenesalja

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap

Felelős szerkesztő: HORVÁTH LAJOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, Szentháromság-tér 2.

Tanít a mult

Gyakori a panasz társadalmunk szétesettsége miatt. Ez helyi és országos viszonylatban egyaránt áll. Azok, akik felelősséggel néznek helyzetünket, ezt jól látják és egymásután indulnak meg a törekvések a lelki, a nemzeti, stb. egység megvalósítására. Azonban — valljuk be — a siker nem teljes, bármennyire is nemes a cél és sordöntően fontos az egység. Ez a tény azt bizonyítja, hogy nem elég a külső térbeli egység, esetleg az egyforma ruha, jelvény vagy jelszó, hanem a lelkekben kell meglennie az egység vágyának és csak az egyesek elszánt, minden áldozatra kész, saját érdekeikről lemondó akaratával valósulhat meg.

Az első ilyen egyesítő lelki tényező: a közös mult. Ha a helybeli viszonyokat vizsgáljuk, sajnos, a mai lakosság nagy részét gyökértelennek kell mondanunk. Ez könnyen érthető. Celldömölk akár az emberföldrajz tudományos szempontjából, akár a társadalomtudomány szempontjából nézzük: „város", függetlenül a politikai rangjelöléstől (nagyközség). A város mai formájában nagyon nyugalmas: a lakók állandóan cserélődnek. Így tehát hiába keressük a közös multból származó egységtudatot, közösségtudatot.

Ha tehát közösségi szellemre törekszünk — már pedig kell törekednünk — meg kell ismernünk történeti multunkat. A tör énelem az élet tanítómestere — mondották már az antik világ bölcsei. Üljünk hat le tanulékony lélekkel a helyi történelem tanítómestereinek lábához és hallgassuk meg mit tanít a mult.

Az első, amelyre Celldömölk történelme tanít: a vallásos hit. Ez alapította meg Kis-Czellt, ez tette nagyra Celldömölkot.

Közismert tény, hogy Kis-Czell keletkezése a katolikus hit egyik legszebb megnyilvánulásának: a Mária tisztelet ek köszönheti létét. A Szűz Anna iránti rajongó szeretet hozta ide a búcsújárók ezreit, akiknek anyagi ellátására egymásután telepedtek le a kereskedők, iparosok, fogadósok, hogy azután mezővárossá fejlődve, középpontja legyen Kemenesaljának. Valahányszor az a vallásos hit lehanyatlott, ugyanannyiszor hanyatlott le Kis-Czell is. Minden a búcsújárások elmaradtak, a polgárok elszegényedtek és újra felemelkedtek, ha a lelki élet felvi-

búcsújárók ezrei mutatták a vallásos élet szép példáit, hanem a helybeli lakosok is mélyen vallásosak voltak. Télen nyáron egymást érik a misék hétköznapokon is, magyar és német szentbeszédek, áldáscsztás és minden délután vecsernye. A nagyobb ünnepeket díszszel, ténnyel ülik meg, s találkozunk oly szertartásokkal, amelyek ma már ritkaságszámba mennek. — olvassuk a regiekről.

Azt sem kell hinnünk, hogy ez a Mária-tisztelet valami ujkeletű volt a vidéken. A dömölki apátságot a XIII. sz.-ban már Szűz Mária tiszteletére alapítják és ez az évszázados tisztelet ösztönözte Koptik apátot a kultusz folytatására és felvirágoztatására.

Nem kevésbbé jelentős a vallásos hit Nemes-Dömölk életében. Itt az evangélikusság találta meg vallásos életének középpontját. Mint artikuláris hely, messze vidék evangélikusainak volt gyűjtőhelye és vallásos életének gyűjtőpontja.

A történelem az élet tanítómestere — aki tanulékony lélekkel hallgatja szavát, bizonyára visz valami hasznosat magával tarisznyájában az élet vándorutjára.

Szabiya Miklós.

A vasutas sportrepülés fejlődése

A Celldömölki Vasutas Sport Egylet keretéből a sportrepülők kiváltak és a MÁV Sportrepülő Egyesület (MÁVERO) keretei között önnálló repülő csoportot alakítottak. Erre az átállításra az adminisztráció leegyszerüsítése céljából volt szükség. Ugyanis a sportrepülők egyrészről a MÁV Igazgatóságtól, másrészről a Horthy Miklós Repülő Alaptól kapnak anyagi támogatást. A A MÁVERO keretében a támogatásokat gyorsabban és egyszerübb uton kapják meg. A MÁVERO keretében a műszaki feladatok is gond nélkül oldhatók meg.

A MÁVERO hatásköre az egész országra kiterjed, elnöke Petur Alajos m. kir. kormányfőtanácsos, a MÁV igazgatóság gépészeti főosztályának igazgató helyettese.

A MÁVERO csoport Celldömölkön forma szerint is megalakult, a vezetőség a következőkből áll. Csoportvezető és műszaki vezető Vas Béla okl. gépészmérnök, MÁV fűtőházfőnök; titkár dr. Andavári Ferenc intéző, állomásfőnök helyettes; pénztáros Vági Ferenc műszaki tiszt; ellenőr Tóth József főtiszt, bobai állomásfőnök; orvos dr. Neszmélyi Gyula; oktató pilóta Pém László ezüstkoszorus vitorlázó repülő, irodai segédtiszt. A tisztikar minden tagja aktiv sportrepülő.

Az alakulással Celldömölkon két vasutas egyesület a CVSE és a MÁVERO működése fogja Kemenesalja sportját erősiteni, fejleszteni és Kemenesalja ifiúságának nevelését biztosítani: a CVSE a labdarugásban és atlétikában, a MÁVERO a sportrepülésben.

A két társegyesület kéz a kézben támogatja egymást. A barátságos megértés azzal is biztosítva van, hogy a MÁVERO celldömölki vezetője, Vas Béla fűtőházfőnök egyuttal a CVSE társelnöke.

A celldömölki repülősportba bekapcsolódnak a járási levente csapatok is. A rejlődéshez jelentős anyagi támogatást nyujt az idők szavát megértő nagyközségi elöljáróság.

A repülés a Sághegyen január 6-án kezdődött. Az ujj gépeket Pém László oktató pilóta repülte be, utána az első repülést Vas Béla csoportvezető végezte.

Jó befektetés

A magyar királyi kincstár az 1929. évi II. törvénycikkben foglalt felhatalmazás alapján 5 millió nettó ázsa, húzva 60 millió erejéig

A kötvények évi Háromszázalékos kamatoznak és sorsolás útján 25 év alatt kerülnek kifizetésre.

A kötvények kibocsátásának kelte 1944. évi február hó 1. napja. A kötvények ettől a naptól kezdve utólagos évi 3 százalékkal kamatoznak. A kamat évenként kétszer, 1. napján válik esedékessé, s a kötvényhez tartozó 50 darab kamatszelvény ellenében kerül kifizetésre.

A jegyzési időszak tartama alatt történő befizetések alkalmával a jegyzett kötvények névértékéből a befizetés napjától az 1944. évi február hó 1. napjáig; vagyis a kötvények kamatozásának megkezdéséig terjedő időre számitva évi 3 százalékos kamat levonásba hozható

A kölcsön törlesztése 1945. évi február hó 1. napjával kezdődik és a 25. év végén, azaz 1969. év február hó 1. napjával fejeződik be.

A törlesztésre történő sorsolást a kötvényeken feltüntetett törlesztőterv szerint minden év november hó 15. és 30. napja között, elsőizben az 1944. év november havában kell megtartani a következő év február hó 1. napján beálló esedékességgel. Az államkincstár azonban jogosult a törlesztést sorsolás helyett a megfelelő kötvénymennyiség visszavásárlásával is teljesiteni. Abban az évben, amelyben a törlesztőterv szerint sorsolás alá eső teljes mennyiséget visszavasárolta, a sorsolás elmarad.

A visszafizetésre esedékessé vált tőke a kisorsolt kötvények és a hozzátartozó, még le nem járt szelvényeknek beszolgáltatása ellenében kerül kifizetésre. A beszolgáltatott kötvény mellől netán hiányzó még le nem járt szelvények értékét a kifizetésre kerülő tőkeösszegből levonják.

A sorsolásokat Budapesten a székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság — a törlesztési terben feltüntetett, előre megállapitott összegek erejéig — nyilvánosan, a m. kir pénzügyminisztérium részéről kiküldött biztos jelenlétében tart a meg.

A búzakölcsön jegyzése 1944. január 21 ig tart Celldömölkön a községháza 1. számu irodájában is lehet buzakötvényt jegyezni, ahol az üggyel kapcsolatos minden felvilágosítást is készségesen megadnak.

Irányító tanfolyam.

A levente k foglalkoztatásának egys ges szellemben való végzése érdekében a levente parancsnokok részére központi irányító tanfolyamokat rendeznek. Celldömölkön hetfőn délután 9 órakor kezdődik a tanfolyam a járás területén működő parancsnokok részére. Megnyitó beszédet mond dr. Posgay Károly ezredes, a tanfolyam elnöke. A 2 napos tanfolyamon előadást tartanak Gádoros Mihály főhadnagy és a leventeparancsnokság tagjai.

HETI KRÓNIKA.

Külföld:

Göbbels a német sajtókban kifejtette, hogy az ellenség 1943 ban sem volt abban a helyzetben, hogy alapvetően megváltoztassa a háboru általános képét. Nem sikerült kiragadnia Németország kezéből a fontos katonai és gazdasági pozíciókat. A német nép még sohasem volt annyira eltökélve a harcra és a győzelemre, mint a háboru ötödik esztendejében.

XII. Pius papa a gárda újévi jókivánságaira válaszolva érintette a Vatikán város ellen inditott légitámadást és leszögezte, hogy ez a merénylet megsértette a Szentszék szabadságát és függetleségét.

A török kormány jelentéstételre hazarendelte a londoni, a washingtoni és a moszkvai nagyköveteket.

A biscayai öbölben elsülyesztettek 5 britt rombolót és sulyosan megrongáltak 3 cirkálót. Az angolok sulyos veszteséget szenvedtek az Appenninek nyugati részén.

Az inváziós híresztelésekkel kapcsolatban német részről kijelentették, hogy most vagy tényleg megkisérlik a legrövidebb időn belül az inváziót, vagy pedig beszüntetik az angolok az inváziós hirverést.

Badoglió fiát letartoztattak Romában.

Finnországban egy idegen nyelvű felvilágosításnak szánt könyvben hangsulyozzák, hogy Finnországnak egyetlen célja, hogy megóvja népét attól a sorstól, amelyet oly sok kis államnak szántak.

Az amerikai Egyesült-Államokban legközelebb ujra elnökválasztás lesz Roosevelt negyedszer is jelölteti magát.

Belföld:

A Főméltóságu Asszony segélymozgalmára sok pénz és tárgy adomány érkezett.

A Közjóléti Szövetkezet utján Vas-megyében minden sok gyermekes család állattenyésztési célra 6-6 birkát kap.

Beszélgetési tartamot korlátozó készülékeket szerelnek fel a nyilvános telefon állomásokon.

A Dél-Amerikai magyarsághoz ifj. Horthy Miklós újévi rádióbeszédet intézett. Kijelentette, hogy a magyar ma nem a szerencsében bizik és nem is szerény erejében, hanem inkább az igazságban és ezeréves szenvedéseinek elismerésében. Felszólította a délamerikai magyarokat hirdessék a magyarságot, hogy a fajtának életereje a mai sulyos idők közepette sem tört meg, ambár kemény megpróbáltatások között élünk mégis acélosodik, dolgozik épit a magyar.

A török sajtó méltatja Kállay miniszterelnök beszédét és azt mondja, hogy Budapest a kis nemzetek szószóke.

Lukács Béla tárcanélküli miniszter mit hoz a jövő cimen az új esztendő küszöbén kifejtette azokat a problémákat, amelyekre feleletet vár az egész világ és benne a magyaság.

Együttes ülést tartott a két Ház egyeztető bizottsága.

Idézzük a multat

40. évfolyamaba lépett a „Kemenesalja"

Idézetek az első számból

Kemenesalja első évfolyamának sárgára fakult lapjait forgatom Egy esztendő bekötött példányai sukározzák felém a multat, a negyven év előtti magyar vidék életmodját, Kemenesalja már akkor is eleven és szines életét.

Most, hogy 40. évfolyamába lépett lapunk, különösen meleg érdeklődéssel forgatom az első számokat.

Laptulajdonos és kiadó Dinkgreve Nándor, míg a felelős szerkesztői tisztséget Bévardy Gyula tölti be. 1905 január 1-én jelenik meg az első szám.

Beköszöntőben írják a t. olvasóhoz:

»Célunk az olvasóközönség kezébe egy olyan lapot adni, amely minden személyi befolyástól ment, amely nem egyes emberek szolgálatában áll, hanem igazán és függetlenül az általánosság, a köz, mindnyájunk érdekeinek az előmozdításáért küzd«.

Az első számban — akkor minden szám nyolc oldal terjedelmű volt — Bévardy Gyula irását olvashatjuk, melynek a címe »A kaiser hős« Nagy Endrét fordították a tárcarovatra, amelyben mindig közöltek szerintük irodalmi nivóju verset is. Az első vers: »Szomorú bútárgyaké« cimmel, Molnár Kálmán költeménye. A második oldalon 1904—1905 cimmel elsiratják az ó esztendőt és üdvözlik az újat. A harmadik oldalon »Társadalmi korság« cimen értekezik egy névtelen cikkiró. Itt kezdődnek a hirek is. Nem árt felelevenitenünk néhányat ezek közül, mar csak azért sem, hogy a mulandóságot idézzük emlékezetünkbe. A hirekben szereplők közül vajjon hányan vannak még életben és kik olvassák a mai Kemenesaljában az akkor velük kapcsolatos eseményeket.

Többek között:

Képviselőjelölés.

A 48-as és függetlenségi párt csütörtökön délelőtt a Sas szállóban értekezletet tartott, amelyen ... Berzsenyi Jenő ... képviselőjelöltnek ... Berzsenyi J... ... [illegible]

Megyebizottsági tagok választása.

Szerdán, december 28 ... [illegible] ... megyebizottsági tagok választása ... melynek eredménye az alábbi ... Celldömölk: Lorántth Gyula, ... Alsóság: Patakfalvi Géza, ... Janosháza: Barabás István ... Kissomlyó: Horváth István ... István, Kemenesmagasi: ... Király János, Vitéz Géza ... Osffy ... Gáz ... Magyargencs: F... Sándor ... Ferenc, Nemesmagasi: ... Kiss Ferenc.

Iparhatósági megbizottak.

A celldömölki ipartestület által legutóbb megválasztott iparhatósági megbizottak a következők: Takáts Antal, ifj. Reich Imre, Kiafil Sándor, Mizeri István, Tóth Antal, Benkő Ferenc, Komatits Ernő, Vass János, Horváth János, Reif Dávid, Rosta János, Lalok Ferenc, Mészáros János, Gáspár Kálmán és Péter Mihály.

Vasutas mulatság.

Megtudjuk a hirekből, hogy a Máv kiscelli alkalmazottai január 7-én tancmulatságot rendeznek a Korona szálóban.

„Korcsolyás egyesület"

A celldömölki korcsolyás egyesület is működésben volt, mert hirdette a pálya megnyitását és a közönség megértő támogatását is kérte. Csak úgy mellesleg jegyezzük meg, hogy jelenleg nem működik hasonló egyesület celldömölkön, pedig nem kell külön bizonygatni, hogy a korcsolyázás mindenki számára hozzáférhető téli sport és ha mód van rá minden sportegyesületnek tervszerűen kellene ezzel a sportággal is foglalkozni.

A Katolikus Legényegylet karácsonya 1904-ben.

A Kemenesalja első száma adja tudtunkra, hogy a celldömölki Katolikus Legényegylet 1904 ben karácsony első napján felolvasó estet rendezett. Az estet Pinter József kemenesmihályfai segédlelkész, az egylet akkori vezetője nyitotta meg. Szentimrey Márton ny. ... áldozópap magas szinvonalon adta felolvasását tartott, amit énekek és szavalatok követtek.

Az „Ezred leánya" Jánosházán

A Jánosházai Katolikus Legényegylet karácsony másnapján — 1904-ben — pompásan sikerült karácsonyi előadást tartott, amelynek szereplői közül a lap a következőket emeli ki: Szabó Tinka, Kiss Erzsi. A férfiak közül különösen Dobson Józsefet és Porver Ferencet dicsérik meg, a többi szereplő is, így Zakovits Lajos, Poller Antal, ... Kálmán József, Horváth Endre ... és Böröcz Antal is jól megállták a helyüket. Zsúfolt ház tombolt a pompás előadásnak.

Nem is olyan rossz.

Akkortájt érkezett a kórházi gondnoksághoz az egyik veszprém megyei községből a következő bizonyitvány. Anélkül elöljáróság hivatalosan bizonyitja, hogy Nagy ... községünkbeli lakosnak sem ... semmi ... vagyona, nincs amely ... adósággal ... van megterhelve.

Változatos hiranyaga volt lapunknak de bőven volt hely másfajta közleményeknek is. Közgazdasági rovatban foglalkoztak a mezőgazdasági kérdésekkel is.

Legfeltűnőbb azonban a sok hirdetés. Több mint három oldalon a helybeli iparosok és kereskedők hirdetéseit olvashatjuk. Igaz, hogy akkor még az első világháború előtti időkben bőven volt árujuk a kereskedőknek és eleven versengést folytattak egymás között a vevőkör bővitésére.

* *

Beteszem a sárgult, régi illatu könyvet, amit a könyvkötő a Kemenesalja első évfolyamából állított össze, de nem azért, hogy többet sosem nyitom ki, hanem azzal az elhatározással, hogy ezentúl is mindig szivesen forgatom és olvasom a régi kemenesaljai irásokat.

—th —s

Levél a Szerkesztőhöz

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur

Nem tudom járt-e Szerkesztő Ur a karácsonyi ünnepek előtt a legforgalmasabb celldömölki üzletekben és tapasztalta-e azt a visszataszító jelenséget, amit én most szóvá akarok tenni. Ugyanis én mint a női nemhez tartozó, gyakran megfordultam a különböző üzletekben és bizony igen sokszor furcsa dolgokat tapasztaltam.

Egyik alkalommal a község legnagyobbnak mondott üzleteinek egyikében volt dolgom. Mondanom sem kell, hogy apró gyermekeim lévén, nem érek rá sohasem a tereferére, sem az utcán, sem az üzletekben, így szeretem a bevásárlásaimat gyorsan és lehetőleg pontosan elintézni. Épen azért irom e sorokat, hogy ramutassak arra, mi volt az, ami belőlem tiltakozást váltott ki egyesek viselkedése ellen.

A kép a következő. Karácsony előtt két nappal, tele vásárlókkal a forgalmas üzlet. Többen szolgálnak ki. Mégis elég lassan fogy a tömeg, sőt mintha mindig többen lennének. Boldogok akik közel állnak a pulthoz. Türelmesen várakoztam, hogy rám kerüljön a sor a kiszolgálásban. Bőven volt időm, mert akadtak „kedves" vevők, akik gondoskodtak arról, hogy még egy órai várakozás után is közelebb álljak az ajtóhoz, mint a pulthoz. Mindezt türelmesen tettem volna, ha nem látom, hogy egyesek mit sem törődve a tömeggel, hidegvérrel foglalják le a kiszolgáló személyzet egyes tagjait és talán épen azokat akikre az irányitásban legnagyobb szükség lett volna. Egy celldömölki úriasszony már akkor a boldog kiszolgáltak között volt, amikor én beléptem az üzletbe, hogy órája ott álltam már, de még mindig őnagysága foglalta le ugyanazt a kiszolgálót. Válogat, turkál, elégedetlenkedik és végül vagy nem vásárol, vagy megelégszik azzal, amit legelőször mutatnak neki. Fent nevezett hölgy a végén ... a ... értéket vásárolta meg másfél óra alatt, mint én 8-10 perc alatt. Pedig ugyanolyan árut kapott ugyanakkora árért. Csak az történt, hogy én megelégedtem azzal ami van, ő meg ... nem értve meg a mai helyzetet — meg a békeidők válogatásától is elfőzve — lehetetlen kivánságokkal állt elő.

Mit szól ehhez Szerkesztő Ur? Vagy mit szól hozzá az a kereskedő aki ilyen vevőkkel kénytelen eltölteni drága idejét, amit újabban ugyis elég szűkre szabtak. Ha ilyen esetekben elfogy a kiszolgáló személyzet türelme, egy csöppet sem csodálkozom.

De nap-nap után találkozunk hasonló esetekkel. Persze én most nem a kereskedők érdekében emelek szót, hanem a vevőkében, akik sokak meggondolatlansága miatt töltenek felesleges időt bevásárlásaik közben egyes üzletekben.

Köszönöm mit Szerkesztő Urnak, hogy helyet adott felszólalásomnak kedves lapjában és abban a reményben fejezem be irásomat, hogy a jövőben ilyen esetek nem késleltetik azokat akiket otthon a munka vár és nem a ráérő barátnő.

Egy olvasó a Kemenesalja táborából

Rövidzongorát vagy pianinót veszek.

Cimet kérem a kiadóhivatalba.

Házhelyjuttatás Celldömölkön

Most erkezett meg a községi elöljárósághoz a M. Kir. Föld mivelésügyi Minisztérium végbatározata, amely szerint kötelezte dr. Deschán Achilné sz. Berzsenyi Katalint és Dr. Berzsenyi Ádámot, hogy Celldömölk községben levő ingatlanokból — melyek az u. n. Pityerváron fekszenek — összesen 12 kat. hold 168 n. öl nagyságu területet az alanynak házhelyek alakitása céljára engedjenek át. Az átadandó ingatlanok árát négyszögölenként 9 kg. buzában állapitotta meg, melyet a Telepitési alap fog kifizetni a volt tulajdonosoknak, mig a házhelyben részesültek a Felépitési alapnak fogják a törvényben eloirt módon fizetni a vételárat.

Intézkedik a végbatározat arról is, hogy a birtokbaadást a házhely juttatásra érdemesnek talált 87 személynek az Országos Földhitelintézet végezze el olyan módon hogy átlag személyenként 280 n. öl nagyságu házhelyet juttasson.

A végbatározat ellen csupán a megvásárlást szenvedő tulajdonosok, felebbezhetnek a kárpótlás mértéke tekintetében.

Ezek szerint módosithatatlan a Pityerváron adás-vétel házhelyekben, olenként 9 kg. buza árában annak a 87 érdemesülek talált személynek, akik azt kivánja venni, átlag 280 n. öl nagyságban.

* * *

A [illegible] kapcsolatban már [illegible] szögezték vége nézetüket, [illegible] most is megjegyzik, hogy a házhelyjuttatás ezzel a megoldással nem szolgálja Celldömölk jövő fejlődésének érdekeit.

LAPSZEMLE

Nova Hrvatska c. zagrabi lapból olvastam egy keserves-hangú cikket arról, hogy az ifiú Horvatországnak miért kell ma a kezdet nehézségeivel apnyit küzdenie. Nagy csodálkozunk ezen — irja a lap — hiszen nálunk minden harmadik ember szerb. Ezek pedig mind a mi ellen segénk, mind a partizánokhoz húznak. Ezelőtt 20—30 évvel meg nem volt ilyen nehéz a horvatországi helyzet. Kevesebb volt a szerbek száma, akik azóta nagyon elszaporodtak, [illegible] a szerb családok nagyon népesek, [illegible] hogy egy kétgyermekes szülő [illegible] horvát menyecskék az ősi hajlamban, bőrszommal gondolva vissza [illegible] fiaikra. Ily a horvát [illegible] maradnak — idegenek [illegible] a partizánok portákra. Mostanában — mint most a kegyetlen partizánok.

Nehéz, szomorodott szivvel tettem le ezt az összint [illegible] mélyen tárgyrajzos cikke inkább hozzá [illegible] gondoltam, melynek sok [illegible] marad régen megszűnt a természetes szaporodás. Az egyke remegve vesszőzelme. Jenyegeti ezt a gyönyörűséges, termékeny vidéket, melynek tajait olyan szépen megénekelte Berzsenyi Daniel. Nagy aggodalmunk van arról, hogy az egyke marad-e vagy kialakulnak kérdése? Pedig kár erről vitatkozni. Most az egykének egyik helyen marad, a másik helyen meg anyagi indokai vannak. Sok helyen imádottő. Egy bizonyos, ahol elmélyult a meggyőződés az egyke nem tud győzedelmet venni.

Kemenesalján az egykének nem is lehetnek [illegible] hisz a birtok elosztásá idő-alatt mondható! Nézzük meg pár adatot: Kemenesmagasi határa 5 767 kat. hold, lakossága 1677 lélek. Magyargencs [illegible] 6 005 kat. hold lakossága 1471 lélek. Ollós szabadi határa 5.900 kat. hold, lakossága 1900 lélek. Csörnyeda határa 4 404 kat. hold, lakossága 1139 lélek. Vönöcke határa 3 058 kat. hold, lakossága 1312 lélek. Szentmarton határa 749 kat. hold, lakossága 282 lélek. Az átlagos népsűrűséget tehát minimálisnak mondhatjuk. A fölött birtokok számát se [illegible] Ha ezek [illegible] mégis [illegible] a szaporodás szárnyait, mert a kitűzött birtokon élő mezőgazdasági cselédek. Kemenesalának legszaporabb [illegible] Tűnődjünk egy mezőgazdasági [illegible] lakik 15 élő gyermeke van.

Baranya egyik vidékein zárt telepítésekkel kísérlenek a kormányzat. Vagyis egy vidékről, egy közszéből vagy sok gyermekes családokat telepítenek egy veszélyesebb helyre, elitva őket a szükséges felszerelésekkel. Természetesen hazai is [illegible] A telepítesek [illegible] vannak [illegible] de hogy milyen lesz a jövőjük, azt nem tudjuk. Nem [illegible] ezek is alkalmazkodni a környező népréteg [illegible] szokásaihoz?

Nemzetünk jövője a magyarság természetes szaporodásaitól függ, mivel demográfiai szempontunk bolvadása már régen megszűnt. Azért igen helyes és üdvös gondolat volt a kormányzat részéről az, hogy a dolgozó munkásságra is kiterjesztette a családi pótlék rendszerét. Ezzel a népes családok nagyértékű erkölcsi és anyagi támogatást kaptak. Az erkölcsi támogatás és hitelet elmélyítésén kívül, talán majd ez az út vezet el az egyke-kérdés végleges megoldására. Adja a magyarok Istene, hogy úgy legyen hogy ez a magyarnyi magyar nép megerősödve kerülhessen ki e szörnyű világégés rettentő zűrzavarából. **Rácz Béla.**

HIREK

Elmadomanyozás. A Kormányzó Úr a pénzügyminiszter előterjesztésére Csikor Lajos adóhivatali titkárnak az államépítészeti tanácsosi cimet és jelleget, mig Bevilaqua József pénzügyi irodatisztnek a pénzügyi irodafőtiszti cimet és jelleget adományozta.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Kallós Pál dr. celldömölki pénzügyi segédtitkárt pénzügyi titkárra helyezte ki a VIII. fizetési osztályba. — Theodorovits Kornél celldömölki adóhivatali segédtisztet adóhivatali segédtisztekre nevezte ki a pénzügyminiszter. — A pénzügyminiszter Nemedi Janot, Nemedi Lajos szy. Mav. raktárnokot segédraktárnokká nevezte fel a celldömölki kir. adóhivatalhoz.

Szolgálatadási gyakornok. Dr. Kecsey Ernő magyarnádasdi segédjegyzőt ez utáni segédjegyzőséghez nevezték ki a mezőtúrszegedi segédjegyzőt altisztre. [illegible] sem [illegible] gyakornokká nevezték ki Győr vármegyéhez.

Körjegyzői kinevezés. Kovács Endre volt mezőkeresztúri segédjegyzőt körjegyzőnek nevezte ki a belügyminiszter. Felsőendrén.

Panasznap Celldömölkön. A Magyar Élet Pártkerületi vezetősége ezúton is értesíti a tagokat, hogy Szabó Károly országgyűlési képviselő január 27-én, csütörtökön délelőtt 9 órak kezdettel panasznapot tart Celldömölkön a Hubert-vendéglő épületében levő pártbelyiségben.

A gazdasági elöljárok újabb megbizatása. A földmivelésügyi minisztérium most küldötte szét a vármegyei gazdasági felügyelőségek útján a gazdasági elöljárok újabb megbizatását, amely most már hatéves szól. Az megbizást azok az elöljárók kapták, akiknek eddigi munkássága ellen kifogás nem merült fel és a [illegible] hatásai a maguk részéről a vállalták. Azok az elöljárók, akik január 1-ig az újabb megbizatásról értesítést nem kaptak, szolgálatukat tovább nem tartoznak ellátni mert ezek megbizatása december 31-ével megszűnt és helyettük újabb gazdasági elöljárót fog kijelölni. A megbizások megújításának, illetve megszüntetésének kérdésében az illetékes gazdasági felügyelőségek adnak közelebbi felvilágositást az érdekeltek.

Kultur-est Jánoshazán. A jánoshazai Katolikus Házban minden kedden kultur-estet rendeznek, melyek előadói a helybeli [illegible] tanitók közül kerülnek ki. A legutóbbi kultúr esten Nagy Pál tanitó távollétte miatt — aki soron lett volna — Meszáros Sándor gazdasági elöljáró tartott előadást.

Kemenesi Napló

Nemes Vazul dr. pébenes kedden és szerdán nivalus ügyben Pannonhalmán tartózkodott.

)).(.(

Pethő Annus, a celldömölki Vegyeskar csengő hangu, köztkedvelt cuekese kennyes mandolinagyilalas következtében felépő tavolyat került a celldömölki kórházba. Dr. Josa László igazgató főorvos a rossz indulatu tályogot jól akerült műtettel eltávolitotta és ily megvan a remény művesi tehetségei megaldolt közkedvelt cuekeiinek meggyógyulására.

Bibiánna nővér a celldömölki zárda szeretett Bibi nénije Budapesten az Istenszeretet Leányainak tartomanyi hazanak hetfőn meghalt. A megboldogult hosszú evtizeduken keresztül működött a [illegible] lettel megérizzük emlekét.

Karácsonyi ünnepely Kemenesmagasiban. A kemenesmagasi rom. kath. népiskola tanulói Rácz Béla igazgató tanitó vezetésével a szentestén szép műhato pásztorjátekot adtak elő, melynek jövedelmét a Szegények Szeretetszere fordították. A [illegible] epilógot átszellemi játszolták [illegible] ok sok mesonyt, [illegible] vel tánszitták nagytermet [illegible] dasc megtöltő közönség szemébe. Köszivanatra az előadást vasárnap me. kedett ismételni. Pusztak, tanyák népe se sajnálta a fáradságot bejőt az előadásra, hogy együtt örüljön az örömdalokkal mint egykor az igazi betlehemi pásztorok.

Jánoshazra az anyakönyv tükrében. A jánoshazai anyakönyv bejegyzések szerint 1943 ben Jánosházán 57 gyermek [illegible] születt. Ebből 28 fiú, 29 [illegible] leány. Halvaszületett 2 fiú és [illegible] nő. Vallási megoszlás szerint az 57 újszülött közül, [illegible] katolikus volt 54, református 1, zsidó 2. Helybeli szülőktől származott 56 gyermek csak egy volt vidéki. A halottak anyakönyvben 45 bejegy[illegible] 45 [illegible] 15 volt férfi, mig ebből 26 volt. 37 rom. katolikus, 2 evangelikus és 6 zsidó volt a halottak közöt — Ahhoz a 45 halott jánoshazai volt. Házasságkötés 35 volt. Ebből 33-ból mind a vőlegény, mind a menyasszony r. katolikus volt. Egy házasságnál r. kat. menyasszony és g. kat. vőlegény, mig egynél r. kat. menyasszony és [illegible] volt az uj-szülöttek. Főzül az egy vidékit és a szülések számát összehasonitjuk a halálozások számával akkor azt látjuk, hogy Jánoshaza 1943. évi természetes szaporodási csak 11 fő volt.

— Ü Z E N E T —

Tobbeknek. Pénzbeszedőnk márutban van és mindenkihez odaér az csekkes előfizetési dijért. Tehát nem szükséges a kiadóhivatalba behozni. Ott egyébként minden csütörtökön délután 3-4 óra között lehet ilyen ügyeket elintézni. Vidéki előfizetőink a 26.070 számu. csekkon keithatik [illegible]

Sz. K. Redics. A karácsonykor emlitett levelet legjobb lesz minél előbb megirni. Ez a legbiztosabb. Egyébként kár lenne sokat beszélni. A beszéd semmit sem használ.

Egy mozdonyvezető tanonc szerencsétlensége

Január 1-én szolgálat teljesítése közben ismét meghalt egy celldömölki vasutas. Pál József Zalaegerszegről került Celldömölkre. Mint mozdonyvezető tanonc fűtői oktatásra volt beosztva. Már nyolc hónap óta fűzelt. Január elsején a déli vonattal utazott Győr állomásra, hogy onnan az esti személyvonattal forduljon Celldömölk felé. Mikor Győr állomáson a celldömölki szerelvényt mozdonyukkal az indulási helyére vitték, megállás után a mozdony vezetője leszállt a mozdonyállásról, hogy a kocsik fékjeit megvizsgálja, mert azt vette észre, hogy a fék valahol nyikorog. Mialatt a mozdonyvezető távol volt, Pál József tanonc kideríthetetlen ok miatt, szigorú tilalom ellenére fölment a mozdony szerkocsi tetejére, ahol véletlenül éjével megérintette az állomáson áthúzódó magasfeszültségű áram-vezetéket. A vezetékből kicsapódó ívfény mint nagy villámcsapás Pál Józsefet rögtön halálra sújtotta. Az azonnal kihívott mentők már nem tudtak segíteni a szerencsétlen emberen.

Temetése január 4-én volt szülőfalujában, Zalaegerszeg mellett Neszele községben. A temetésen a celldömölki Mozdonyvezetők Köre testületileg részt vett az egyesületi zászló alatt. A küldöttséghez Zalaegerszegen a zalaegerszegi vasutasok is csatlakoztak. A gyászszertartást sok ember részvéte mellett a zalaegerszegi rk. plébános végezte. A szülői háznál felravatalozott Pál Józsefet az államvasutak üzletvezetősége vontatási osztályának és az összvasutasság nevében Vas Béla fűtőházfőnök búcsúztatta el meleg szavakkal. Az elhunytat öreg szülei és több testvére gyászolja.

Népszínműelőadás Rábakecskéden. Január 6 és 9-én a rábakecskédi KAL Legényegylet a rábakecskédi KALÁSZ leányköri tagok közreműködésével nagy erkölcsi és anyagi sikerrel Klárica című énekes népszínművet adta elő. Szereplők: Varga József, Varga Mária, Kovács Gizi, Novák Ernő, Varga Ilonka, Kovács Kálmán, Szerda Margit, Varga Albert, Csuka Margit, Farkas József, Vekszli Irén, Farkas Gyula, Vekszli Ilona, Farkas Imre, Födémesi József, Födémesi Rózsi, Ehrlicz Gyula, Tengölics Lajos, Vekszli Teréz, Tengölics Ferenc, Gyürü Bálint és Lukács Ottó a legnagyobb dicséretet érdemelnek.

Villamoshegesztő tanfolyam vidékiek számára. A Magyar Műszaki Szövetség kéthetes villamoshegesztő tanfolyamot rendez vidéki hallgatóság számára. A tanfolyam tájékoztatóját megküldi a Szövetség oktatóműhelye, Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 11.

KEMENESALJA

Megjelenik minden szombaton este.

Kiadja: a Celldömölki Katolikus Kör.

A kiadásért felel: Dinkgreve Nándor.

Előfizetési díj: Egész évre 10 pengő, félévre 5 pengő, negyedévre 2·50 P.

Csekkszám: 26,070

A hirdetéseket csütörtökön estig kell a szerkesztőséghez beadni.

Hirdetések díja előre fizetendő.

Készült: Dinkgreve Nándor könyvnyomdájában Celldömölkön.

A Közellátási Hivatal közleményei:

Mennyi ruhaneműt lehet vásárolni 1944-ben?

A közellátásügyi miniszter a hivatalos lap pénteki számában közzétett rendelettel korlátozta a textiláruk kiszolgálását. A rendelet értelmében a közvetlen fogyasztó január 1-től — a vásárlási könyvbe való bejegyzés mellett — legfeljebb a következő mennyiséget szerezheti be:

Férfiak, nők és gyermekek (2 14 éves korig) 1 1 felöltőt vagy kabátot — textilanyag felhasználásával készült vihar- és esőkabátot is —, 1 1 rend felsőruhát, gyapjúipari anyagból vagy pamutipari felsőruházati anyagból (ideértendő a házikabát, pongyola, strandköntös is). Felsőruhát pamutból, műselyemből, bármilyen anyagból készült kötött-horkolt árut (házikabát, pongyola, fürdőköpeny, strandköntös) a férfiak és fiúgyermekek 1 1, a nők és leánygyermekek 2-2 rendet vehetnek. Len és kenderanyagból készült felsőruhából csak a férfiak és a fiúgyermekek vásárolhatnak 1 1 rendet. Védőmunkaruhát (ide nem értve a gyapjúból készült cikkeket) a felnőttek 2 2, a gyermekek 1 1 rendet vehetnek.

Alsóruhából (a kötött-hurkolt áruból is) 3 3 rend, hernyóselyemből, műselyemből készült női harisnyából csak a felnőtt nők 9 párat, egyéb harisnyából — bokafix, zokni — a férfiak és fiúgyermekek 6 6 párat, a nők és leánygyermekek 3 3 párat vásárolhatnak.

A felsorolt kész ruházati cikkek helyett a fogyasztó a szükséges anyagot is beszerezheti, de a megjelölt mennyiségből több kész ruházati cikket az iparos a vevő által hozott anyagból sem készíthet. A kereskedő és az iparos köteles a fogyasztó vásárlási könyvébe 1944 január 1-1 óta eszközölt bevásárlásokat ellenőrizni.

Burgonya-előleg visszatérítése

Felhívja a Közellátási Hivatal mindazok figyelmét, akik burgonyát igényeltek és az előleget be is fizették, hogy ha még burgonyát nem kaptak, a befizetett előleget folyó hó 9-től a Közellátási Hivatalban visszakaphatják.

Nikotin árának visszatérítése

Ismételten felhívja a Közellátási Hivatal mindazok figyelmét, akik nikotint igényeltek és a Molnár drogériából még nem vitték el, hogy az árát a Közellátási Hivatalban visszakaphatják.

—o—

Módosították a hüvelyesek és egyéb termékek szállításáról szóló rendelkezéseket. Eszerint babot, borsót, hántolt borsót, lencsét és kopasztárpát 10 kilogrammal, mákot 2 kilogrammal nagyobb mennyiségben, keserű csillagfürtöt és seprőcirokmagot mennyiségre való tekintet nélkül az ország egész területén csak szállítási igazolvány alapján szabad szállítani.

—H—

Illetékes helyről újból felhívták a gazdatársadalom figyelmét arra, hogy legkésőbb január 15-ig termelési szerződéseket kössenek ipari növényekre. A január 15-iki határidőn túl szerződést kötő termelőknek a fennálló kedvezményeket már semmiesetre sem tudják biztosítani.

A fejőstehén takarmányozása

Irta: RÁBA TIVADAV aranykalászos gazda (Jánosháza)

A fejőstehenek takarmányadagját súlyukhoz és termelőképességük nagyságához mérten kell kiszabni, mert ha a kelleténél kevesebb takarmányt adunk teheneinknek, akkor leromlanak és termelőképességük is csökken.

A takarmányt változatosan több féléből állítsuk össze, mert az így ízletesebb lesz és jobban hasznára fordítja az állat.

A tehenek takarmánya alaptakarmányból és termelőtakarmányból áll. Az alaptakarmányt minden tehénnel egyforma mennyiségben etetjük, míg a termelőtakarmány a tej mennyiségéhez igazodik. A több tejet adó tehénnek több termelőtakarmányra van szüksége, mint a kevesebb tejet adónak. Ez az etetési módozat az egyedi takarmányozás.

Az alaptakarmányt télen, szálas, gyökgumós takarmányok keverékéből úgy állítjuk össze, hogy az annyi tápanyagot tartalmazzon, amennyi egy ötszáz kilogrammos tehénnek az életfenntartásához elegendő. Nyáron az alaptakarmányt zöld takarmányokból állítjuk össze.

A termelőtakarmányt 3—4 féle abraktakarmányból úgy állítjuk össze, hogy a tehén változatos összeállítású abrak takarmányhoz jusson. Ilyen abraktakarmány a kukoricadara, árpadara, hüvelyes magvak daraja, különféle korpák és ipari abraktakarmányok pl. az olajpogácsa.

Arra, hogy egy 500 kg súlyú tehén életben maradhasson naponta 250 gr. fehérjét, 2·5 kg keményítőt kell elfogyasztani, mert azt más anyag nem pótolhatja és mivel ez a legdrágább pótanyag, fölöslegben való etetése megdrágítja a takarmányozást. A keményítő érték ismerete azért fontos: mert a takarmányban lévő összes tápanyagokat fejezi ki keményítő értékben. A keményítőérték a feletetett takarmány zsirtermelőképességének a négyszerese.

Pl. 1 kg takarmányzsír annyit hizlal mint 2·15 kg keményítő. 1 kg emésztő fehérje annyit hizlal, mint 0·94 kg keményítő. 1 kg emésztő nyersrost annyit hizlal, mint 1 kg keményítő.

A keményítőérték tehát a takarmányban foglalt összes tápanyagok tápláló hatását tünteti fel, átszámítva a keményítő tápláló hatására.

Már előbb említettem, hogy menynyi emészthető fehérje és keményítő érték kell az 500 kg súlyú tehén életfenntartására. Most pedig ismertetem, hogy egy liter tej előállítására mennyi emészthető fehérje és keményítő érték szükséges.

Egy liter tej előállítására a tehénnek szüksége van 55 gr fehérjére és 250 gr keményítőértékre. Ezen fogalmak ismerete segítségével kiszámíthatjuk, hogy pl. 6 kg lucernaszénából, 3 kg zabpelyvából, 3 kg árpaszalmából és 30 kg takarmányrépából álló alaptakarmány az életfenntartó szükségleten felül hány liter tejre elegendő.

Kg.	Feletetett takarmány	Emészthető fehérje	Keményítő érték
6	lucernaszénában van	600 gr	1·93 kg
3	zabpelyvában	36 gr	0·80 kg
3	árpaszalmában	24 gr	0·51 kg
30	takarm. répában	180 gr	1·83 kg
	Napi adagban van:	840 gr	5·2 kg
	Életfenntartásra kell:	250 gr	2·0 kg
	Tejtermelésre marad	590 gr	2·73 kg

Mivel pedig egy liter tejre 55 gr emészthető fehérje és 250 gr keményítőérték szükséges a fenti takarmány az 500 kg súlyú tehén életfenntartó szükségletén felül 11 liter tej előállítására képesíti az állatot.

Hogyan kell viselkedni a légiriadó alatt?

A honvédelmi miniszter a Budapesti Közlönyben rendeletet adott ki, amelyben szabályozta azt, hogy a légvédelmi készültség, illetve a légvédelmi riadó alatt hogyan kell viselkedni.

A rendelet kimondja, hogy a készültség, illetve a riadó alatt mindenki sőt lés védett helyre vonul i. Ha a közelben nincs védett hely, akkor szét kell széledni és árkokban vagy gödrökben úgy kell védelmet keresni, hogy az ellenséges repülők elől takarva legyünk. Ha valaki szekéren vagy kocsin megy, akkor a hajtó (kocsis) ott maradhat a szekér mellett, de megteheti azt is, hogy kifogja az állatokat és azokat vagy a szekérhez, vagy pedig valamely fához köti de úgy hogy az úton a közlekedés ne legyen akadályozva. Ilyen esetben a kocsis védelmet kereshet valamilyen épületben vagy árokban. Lábasjószágot vezető vagy terelő személynek az állatot lehetőleg fás vagy bokros helyre kell terelnie. Kimondja a rendelet azt is, hogy az ellenséges bombákhoz, azok maradványaihoz, repülőgéproncsokhoz vagy alkatrészekhez nem szabad hozzányúlni. Aki ilyent talál, az köteles a községi elöljáróságnak vagy a csendőrségnek jelentést tenni.

Zöldmezőtanfolyam Celldömölkön. A Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara zöldmezőgazdasági tanfolyamot tervez 1944 január 30-tól február 6-ig Celldömölkön. A hallgatók élelmezéséről is gondoskodás történik. Az előadások reggel 8 órától délig és délután 2—5 óráig lesznek. Jelentkezni lehet a községi elöljáróságoknál, ahová a gazdasági felügyelőség útján a bővebb tájékoztatót is megküldik.

Súlyos baleset Bobán. Szilveszter délben súlyos vasúti baleset történt a bobai állomáson tolatás közben. Smidehusz Sándor celldömölki fékező tolatás közben két kocsit akart összekapcsolni, közben az egyik karja az ütközők közé került, úgy hogy azok teljesen összelapították karját. Beszállították a celldömölki kórházba, ahol jobb karját vállban amputálták.

Hirdetéseket felveszünk.